

Čo je gastroskopia?

Gastroskopia je vyšetrenie, pri ktorom lekár za asistencie sestry zavedie cez ústa ohybný optický prístroj (endoskop, obr.2) do žalúdka. Umožňuje priamy pohľad dovnútra hornej časti tráviacej rúry vrátane 1.časti tenkého čreva – dvanástnika.

Vyšetrenie sa uskutočňuje za účelom:

- **diagnostickým** (určuje sa prítomnosť žalúdočnej kyseliny a tráviacich štiav, Helikobaktera pylori. Posúdi sa charakter sliznice, odhalia sa chorobné zmeny na sliznici, prípadne sa vykoná odber vzorky tkaniva zo sliznice a i).
- **liečebným** (odstránia sa výrastky – polypy, zastaví sa krvácanie, mechanicky sa rozšíri zúžené miesto alebo odstráni cudzie teleso).

Obr.2

Aká je príprava pred vyšetrením?

- **V oblasti výživy a príjmu tekutín**

Aby sa zrealizovala gastroskopia bezpečne a dôsledne, je potrebné, aby žalúdok bol prázdny. Preto pred plánovaným vyšetrením pacient/klient nesmie 10 – 12 hodín prijímať stravu, 6 – 8 hodín

tekutiny a nesmie ani fajčiť (nikotín dráždi žalúdočnú sliznicu a zvyšuje vylučovanie žalúdočnej šťavy). Ak vznikne pocit sucha v ústach, môže si vypláchnuť pacient /klient ústa, ale nič nesmie prehltnúť.

- **V oblasti podávania liekov**

Pred vyšetrením môže pacient/klient požiadať o znecitlivenie miesta koreňa jazyka a hltanu sprejom pre ľahšie zavedenie prístroja. Hltací reflex po znecitlivení je oslabený, preto po výkone nesmie pacient/klient hodinu nič jesť a ani piť, pretože hrozí riziko aspirácie (vdýchnutia potravy alebo tekutiny do dýchacích ciest).

Počas prípravy a v deň vyšetrenia nesmie pacient/klient užiť lieky. V deň výkonu si môže so sebou priniesť lieky a užiť ich po výkone, ale iba v prípade, že nepožiadal o znecitlivenie miesta. Lieky, ktoré pacient/klient musí užiť neodkladne, zapije malým množstvom vody.

- **V oblasti protetických pomôcok**

Okuliare, snímateľné zubné protézy ako aj pearsing v ústnej dutine si musí pacient/klient pred vyšetrením odstrániť a uschovať.

„Prečo takéto opatrenia?“

Okuliare sa môžu pri vyšetrení ľahko rozbiť, snímateľná zubná protéza a pearsing sa môže vytlačiť zo svojho miesta a zabrániť dýchaniu počas vyšetrenia, prípadne poškodiť prístroj.

- **Iné nariadenia**

Pacient/klient, ktorý sa lieči na cukrovku, musí

oznámiť túto skutočnosť gastroenterológovi alebo sestre už pri objednávaní sa na vyšetrenie. Bude zaradený do ranného programu vyšetrení.

Inzulín alebo lieky na cukrovku nesmie užiť ráno v deň vyšetrenia, ale je potrebné aby si ich priniesol so sebou a užil až po vyšetrení.

Ak sa pacient/klient v súčasnosti lieči alebo prekonal infekčné ochorenie, napr. HIV, infekčný zápal pečene typu B,C alebo aktívnu tuberkulózu, salmonelózu prípadne iné, je potrebné aby oznámil túto skutočnosť gastroenterológovi alebo sestre už pri objednávaní sa na vyšetrenie. Tieto informácie sú dôležité z hľadiska prevencie šírenia nákazy na iných pacientov /klientov (tehotné ženy) a zdravotníckych pracovníkov.

Rovnako dôležité je včas oznámiť zdravotníckym pracovníkom ak je pacient/klient alergický na niektoré lieky.

Ak pacient/klient z rôznych dôvodov nedodrжал prípravu pred vyšetrením, musí včas na to upozorniť lekára alebo sestru.

Aký je priebeh vyšetrenia?

Vyšetrenie sa realizuje v ľahu na ľavom boku. Nie je bolestivé, ale môže byť pre pacienta/klienta nepríjemné, najmä pre pocit napínania na zvracanie, nafukovanie, vytekanie slín a grganie. Tieto pocity sa dajú zmierniť pravidelným, pokojným a prehĺbeným dýchaním.

Vyšetrenie trvá obvykle 3 – 10 minút. Môže sa stať, že v priebehu vyšetrenia sa naplánujú a budú realizovať aj zákroky, ktoré predĺžia dĺžku vyšetrenia. Zdravotnícky tím pacienta/klienta o tom vždy včas informuje.

Aké komplikácie môžu vzniknúť?

Vyšetrenie realizujú skúsení špecialisti – gastroenterológovia za asistencie sestier.

Väčšie komplikácie ako sú trhlinky v stene vyšetřovaného orgánu alebo krvácanie po odbere vzorky sú veľmi vzácne. Najčastejším problémom po výkone môže byť prechodný pocit škriabania alebo pocit cudzieho telesa v krku.

Zdravotnícky tím gastroenterologického oddelenia rešpektuje dôstojnosť pacienta a snaží sa pacientovi/klientovi zodpovedať na otázky, aby zaistil dobrú spoluprácu a bezpečné zvládnutie výkonu.

Pred a v priebehu vyšetřenia zdravotnícky tím informuje pacienta/klienta o krokoch, ktoré budú nasledovať, upozorňuje na možný vznik nepríjemných pocitov v priebehu vyšetřenia a po výkone.

Aká je starostlivosť o pacienta/klienta po vyšetření?

Súčasné endoskopy menej zaťažujú pacienta/klienta vzhľadom k tomu, že sa využívajú ohybné, ľahko ovládateľné rúrky s vlákňitou optikou, pomocou ktorých možno nielen prezrieť vnútorné časti tela, inak voľnému oku neprístupné, ale realizovať aj zákroky, na ktoré nie je náročná príprava a pre pacienta/klienta sú menej zaťažujúce.

Zdravotnícky tím:

- Pomôže pacientovi/klientovi pri vstávaní, prípadne pri obliekaní.
- Zhodnotí momentálny celkový zdravotný

Mgr. J. Psotová, koordinátorka ošetrovateľskej starostlivosti a Mgr. J. Bodnárová,
Gastroenterologické centrum FNŠP Žilina

stav pacient/klienta.

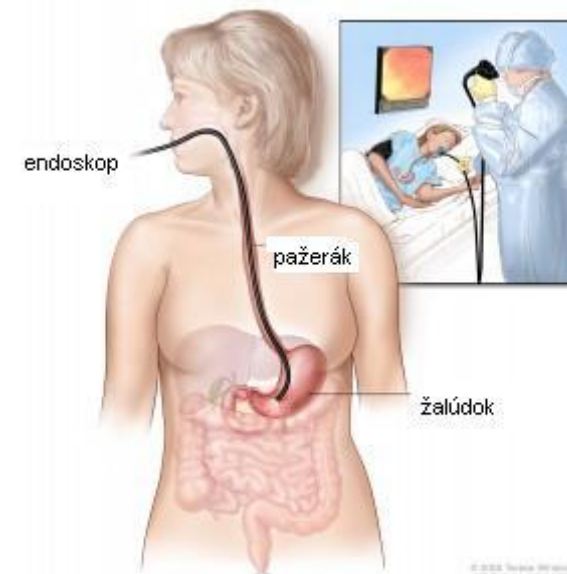
- Upozorní pacienta/klienta, ktorému bola vstriednutá znecitlivujúca látka, aby hodinu nejedol, nepil, pretože hrozí vdýchnutie potravy, lieku alebo tekutiny do dýchacieho systému.
- Upozorní pacienta/klienta na nepríjemné pocity po výkone – škriabanie v hrdle alebo pocit cudzieho telesa v krku, ktoré spontánne ustúpia.
- Vysvetlí pacientovi/klientovi, aby po obnovení reflexu prehĺtania nepil horúce alebo dráždivé nápoje.
- Vysvetlí prípadne odovzdá pacientovi/klientovi písomné inštrukcie, týkajúce sa ďalších opatrení a dátumu ďalšej návštevy gastroenterologického centra z dôvodu informovania sa o výsledku vyšetřenia.

FNŠP, Ul. Španyola 43, 012 07 Žilina

GASTROSKOPIA

Príprava, priebeh a starostlivosť o pacienta/klienta počas a po vyšetření

Obr.1

**Informácie pre pacienta/klienta
2010**